

Priprema za dobru komunikaciju u radu s djecom s teškoćama

Zimska Katehetska Škola

Zagreb, 7. – 8. siječnja 2016.g.

Psalam 85

**Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje
i daj nam svoje spasenje!**

Da poslušam što mi to Gospodin govori:
Gospodin obećava mir narodu svomu.
Zaista, blizu je njegovo spasenje onima koji ga se boje
i slava će njegova prebivati u zemlji našoj.

Ljubav će se i Vjernost sastati,
Pravda i Mir zagrliti.
Vjernost će nicati iz zemlje,
Pravda će gledat s nebesa.

Gospodin će dati sreću
i zemlja naša urod svoj.
Pravda će stupati pred njim,
a Mir tragom stopa njegovih.

Upoznavanje sudionika

- Ime
- Otkud dolazim
- Asocijacija na pojam milosrđa

Priprema za dobru komunikaciju u radu s djecom s teškoćama u razvoju

- Svakodnevno smo suočeni s raznim vrstama izazova, ali neki od njih su doista posebni.
- U razredima se sve češće susrećemo s posebnom kategorijom djece koja su potrebna naše posebne pozornosti i brige.
- U susretu s njima, naše milosrđe je na posebnoj kušnji.
- Kako uspostaviti kvalitetnu komunikaciju koja će biti plodonosna za sve tri uključene strane: dijete s teškoćama, ostale učenike u razredu i nas?

Programi za učenike s teškoćama u razvoju

Orijentacijska lista, Zakoni i pravilnici, Programi i prilagodbe...

Orijentacijska lista vrsta teškoća

Skupine vrsta teškoća su:

1. Oštećenja vida
2. Oštećenja sluha
3. Oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
4. Oštećenja organa i organskih sustava
5. Intelektualne teškoće
6. Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja
7. Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju.

Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, 23. veljače 2015.

Zakoni i pravilnici za učenika s TUR

- Zakon o odgoju i obrazovanju Čl. 65
- Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika i sastavu stručnog povjerenstva
- Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s TUR (Orijentacijska lista)
- Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi Čl. 5
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o broju učenika u redovnom i kombiniranom razrednom odjelu Čl. 3A

Zašto učenici s teškoćama u razvoju trebaju prilagodbe u radu?

- *zbog vrste i stupnja teškoće u razvoju*

(sniženih intelektualnih sposobnosti; poteškoća u shvaćanju, razumijevanju posredovanog sadržaja; ograničenih fizičkih sposobnosti uzrokovanih raznim fizičkim oštećenjima; poteškoća u komunikaciji i koncentraciji...)

- *zbog niskog samopouzdanja*

- *nedostatne motivacije*

- *emocionalnih poteškoća*

- *socijalne nezrelosti*

Prilagodbe pomažu svim sudionicima u nastavi (učeniku s teškoćama, ostalim učenicima u razredu, učitelju...).

Modeli školovanja učenika s teškoćama u razvoju (TUR) u redovitom školskom sustavu

Ovisno o vrsti i stupnju teškoća u razvoju djeteta, određuje se jedan od tri primjerena programa školovanja koji se provode u redovitim školama.

Primjereni program školovanja određuje se na osnovi utvrđenih psihofizičkih sposobnosti učenika s teškoćama u razvoju.

To može biti:

- redoviti program uz individualizirane postupke
- redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke
- poseban program uz individualizirane postupke

Redoviti program uz individualizirane postupke

Određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće mogu svladavati redoviti nastavni plan i program/kurikulum bez sadržajnog ograničavanja, ali su im zbog specifičnosti u funkcioniranju potrebni individualizirani postupci u radu.

U individualiziranom pristupu i prilagođenom programu prilagođavaju se slijedeći zahtjevi:

- Zahtjevi s obzirom na samostalnost učenika
- Zahtjevi s obzirom na vrijeme rada
- Zahtjevi obzirom na način rada
- Zahtjevi s obzirom na provjeravanje
- Zahtjevi s obzirom na aktivnost

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke

Prilagođeni program odnosi se na smanjenu težinu i veličinu nastavnog programa, te potreban pristup prilagođenim i primjerenim metodama rada.

Pri izradi prilagođenog programa, a osobito pri njegovom realiziranju, potrebno je:

- utvrditi realnu (trenutnu) razinu sposobnosti i znanja učenika za svako nastavno područje
- odrediti godišnji cilj odgoja i obrazovanja,
- odrediti kratkoročne ciljeve odgoja i obrazovanja,
- utvrditi posebne učenikove potrebe i načine kako ih zadovoljiti,
- odrediti opseg do kojeg će učenik sudjelovati u redovnom programu (poštujući minimum zahtjeva),
- utvrditi trajanja individualne podrške,
- odrediti objektivne kriterije, sredstva i metode za evaluaciju i edukaciju,
- navesti stručnjake odgovorne za izradu, realizaciju, procjenu i eventualnu modifikaciju takvih programa,
- prihvatiti činjenicu da dio učenika s teškoćama u razvoju može napredovati jednako (u svim ili nekim područjima) kao i njihovi vršnjaci.

Poseban program uz individualizirane postupke

- Posebni program uz individualizirane postupke čini posebno strukturirani sadržaj nastavnih planova i programa/kurikuluma izrađen prema mogućnostima i sposobnostima učenika.
- Određuje se učenicima koji s obzirom na njihovo funkcioniranje uvjetovano vrstom teškoće i/ili postojanje više vrsta teškoća ne mogu svladavati redoviti program uz individualizirane postupke ili redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke.
- Može biti iz svih ili pojedinih predmeta. Ako je samo iz pojedinih predmeta, tada učenik ostale predmete prema svojim sposobnostima svladava po redovitome programu uz individualizirane postupke ili redovitome programu uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke.
- Provodi se u posebnim razrednim odjelima škole, a provodi ga edukacijski rehabilitator i učitelj/nastavnik sukladno Zakonu i provedbenom propisu koji propisuje odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

Individualizirani odgojno- obrazovni program (IOOP)

- To je plan aktivnosti, plan osmišljenog napredovanja učenika u skladu sa planiranim odgojno-obrazovnim ciljevima, zadatcima programa i koracima ostvarivanja kroz školsku godinu.
- Za ostvarivanje planiranih ciljeva, značajan je duh suradnje i partnerskih odnosa svih subjekata (dijete, stručnjaci, roditelj, druge značajne osobe npr. asistenti).
- IOOP izrađuje se isključivo za pojedinog učenika škole (učenici prema prijedlogu nove Orijentacijske liste).
- Treba se temeljiti prvenstveno na sposobnostima, vještinama, interesima, potrebama učenika, predznanjima, odnosno «jakim stranama», «područjima o kojima treba voditi brigu» a tek onda «područjima koja tek treba razvijati».

Primjer IOOP obrasca

➡ [IOOP_OBRAZAC.doc](#)

Koraci u izradi IOOP-a

Postupci prilagođavanja

- SADRŽAJ
- SREDSTVA
- METODE
- OBLICI RADA
- VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE

Sadržaj

- usvajanje manjeg broja činjenica (naročito apstrakcija)
- povezivanje sadržaja sa svakodnevnim životom
- duže vremensko razdoblje za usvajanje nekih tema
- koristiti prerađene, sažete, jednostavnije tekstove
- složene pojmove i zadatke razložiti i savladavati po koracima
- poučiti učenika da izrađuje kognitivne mape
- stupnjevito pružanje pomoći s namjerom postupnog poticanja sve veće samostalnosti u radu

Sredstva

Auditivna

- Snimke tekstova, odlomaka
- Jačina glasa
- Cd player, slušalice
- Potpomognuta komunikacijska sredstva

Vizualna

- Filmovi, slike, crteži, poster, grafikoni, tablice, prezentacije
- Krede u boji, markeri
- Kartice za pojašnjenje pojmova
- Individualni nastavni listići

Metode

- metoda demonstracije, crtanja i praktičnog rada
- kod usmenog izlaganja približiti se učeniku, primijeniti kraće i razgovijetne rečenice s poznatim ili objašnjenim novim riječima uz slikovno predočavanje sadržaja te češće ponavljati i provjeravati razumijevanje
- u razgovoru pomagati učeniku pomoćnim pitanjima
- kod čitanja može biti potrebno primjereno uključivanje i korištenje orijentira
- omogućiti prepisivanje u dijelovima ili istaknuti samo rečenice bitne za prepisivanje
- kod diktiranja prilagoditi tempo i dužinu izlaganja ili provoditi selekcionirano diktiranje
- dati smjernice za samostalne pismene radove te podsjetiti na osnovna pravopisna pravila i oblike u kojima učenik najčešće griješi
- izbjegavanje čitanja na glas i pisanja na ploči

Oblici rada

- frontalni,
- individualni,
- rad u paru,
- grupni.

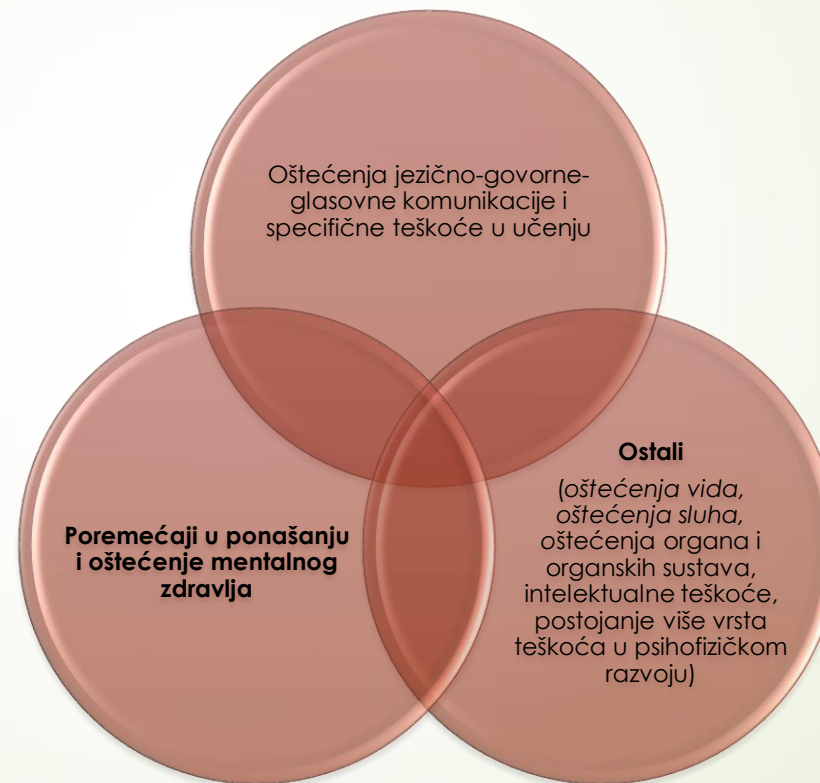
Učitelj procjenjuje koji oblik rada najbolje odgovara situaciji u razredu, potrebama učenika. Svakako uključiti suradnju učenika, pomoć u razredu. Kombinirajući razne oblike rada, radi se na socijalizaciji učenika i stvaranju optimalne razredne klime, razrednog zajedništva u kojem svi učenici dobivaju.

Vrednovanje i ocjenjivanje

- češće kraće provjere manjih nastavnih cjelina
- u pismenim ispitima znanja koristiti zadatke nadopunjavanja, uspoređivanja, višestrukog izbora
- ocjenjivati i vrednovati prema mogućnostima učenika
- provjeravanje i ocjenjivanje treba djelovati poticajno na učenika
- razraditi motivacijski plan ako je potrebno
- razvijati sposobnost samovrednovanja

Najčešće integrirani učenici u OŠ

Rad u skupinama

1. Oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju

[Mucanje - govorni poremećaj.mp4](#)

2. Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja

[Poremećaji u ponašanju - pogled iz drugog kuta - trailer.mp4](#)

3. Intelektualne teškoće

[Hvala ti.mp4](#)

Zadatak

1. Proučiti anamnezu djeteta s teškoćama koje je integrirano u vaš razred
2. Proučiti obilježja teškoće
3. Napraviti IOOP za to dijete i to za zadanu nastavnu jedinicu (u prilogu se nalazi razrađena priprema za nastavnu jedinicu).

Plenum

Predstavnik svake skupine prikazuje rezultate rada u skupini i objašnjava način prilagodbe za određenu vrstu oštećenja.

Umjesto zaključka

Koje vještine trebaju imati nastavnici ?

- 1.Strpljenje
- 2.Poznavanje predmeta
- 3.Strpljenje
- 4.Ljubaznost
- 5.Ljubav prema djeci
- 6.Strpljenje
- 7.Fleksibilnost
- 8.Strpljenje

Hvala na pozornosti

Marica Matešić, Kristina Kramarić, Ivana Peček,
Dijana Stanić, Slavenka Barada

